

UNIWERSYTET
WARSZAWSKI

Wydział Lingwistyki Stosowanej
Katedra Studiów Interkulturowych Europy Środkowo-Wschodniej

NARODOWA AGENCJA
WYMIANY AKADEMICKIEJ

PROMOCJA
JĘZYKA POLSKIEGO
NAWA

IDIOMY W JĘZYKU POLSKIM I UKRAIŃSKIM – PODOBIENSTWA I RÓŻNICE

Projekt realizowany w ramach programu „*Witamy w Polsce*” *Język i kultura polska dla Ukraińców. O różnicach i podobieństwach między naszymi językami i kulturami*, finansowanego ze środków Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej, Promocja Języka Polskiego

Treść

Зміст

1. Pojęcie (поняття);

2. Pochodzenie (походження):

- Mitologia oraz religia (міфологія та релігія);
- Świat zwierząt (світ тварин);
- Ciało człowieka (тіло людини);
- Historia (історія);
- Życie codzienne oraz dawne zwyczaje (побут і давні звичаї);

3. Wnioski (висновки).

Pojęcie Поняття

- Frazeologizm to stabilna, niepodzielna leksykalnie kombinacja słów (lub zdanie), która ma znaczenie równe jednemu słowu. Nauka zajmująca frazeologizmami nazywa się frazeologia.

Zbijać baki – бити байдики
(nie robić – нічого не робити)

- Idiom to jest wyrażenie zrozumiałe tylko dla rodzimych użytkowników języka lub tych, którzy dobrze znają to wyrażenie.

Rzucać grochem o ścianę –
горохом об стіну (marnowanie
czasu lub wysiłku na coś, co
jest beznadziejne – даремно
щось робити)

- Фразеологізм – це стійке, лексично неподільне і цілісне словосполучення (речення), яке за значенням дорівнює одному слову. Наука, яка вивчає фразеологізми, називається фразеологія

- Ідіома – це вислів зрозумілий лише носіям мови або тим, хто добре з ним знайомий.

Pochodzenie

Походження

Źródła

- Mitologia
- Biblia
- Historia
- Literatura
- Dawne zwyczaje
- Życie codzienne
- Gwary i slang
- Świat zwierząt
- Ciało człowieka
- Nauka i technika

Mitologia oraz religia

Міфологія та релігія

Przedmiot sporu, przyczyna waśni

Предмет суперечки, причина сварки

JABŁKO NIEZGODY –
ЯБЛУКО РОЗБРАТУ
(НЕЗГОДИ)

Mitologia oraz religia

Міфологія та релігія

Być osobą, na którą zrzucane są winy

BYĆ KOZŁEM OFIARNYM –
БУТИ КОЗЛОМ ВІДПУЩЕННЯ

Бути особою, на яку скидають провини

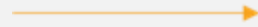

Zwierzęta

Тварини

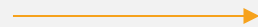

Coś unikatowego,
niezwykłego, rzadkiego, a
przez to cennego
Щось унікальне,
незвичайне, рідке і
через це цінне

BIAŁY KRUK – БІЛА ВОРОНА

Człowiek, który jest nie taki jak inny,
który ma inny wygląd czy charakter
Людина, яка відрізняється від
інших виглядом або
характером

Zwierzęta

Тварини

KOT W WOKU – КИТ У МІШКУ

Coś kupuje się w ciemno, bez dokładnego sprawdzenia, kontroli czy obejrzenia.

Щось купується без перевірки, наосліп

Ciało człowieka

Тіло людини

Z PIERWSZEJ REKI – З ПЕРШИХ УСТ

Informacja bezpośrednio od naocznych świadków

Інформація безпосередньо від очевидців

Ciało człowieka

Тіло людини

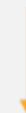
MIEĆ PLECSY – МАТИ ЗА СПИНОЮ

Mieć znajomości, poparcie
kogoś potężnego, możnego,
wpływowego

Мати зв'язки, підтримку
КОГОСЬ СИЛЬНОГО,
ВПЛИВОВОГО

Zdobyć doświadczenie

Здобути, набути досвід

Historia

Історія

КОЊ ТРОЈАНСКИ-
ТРОЈАНСЬКИЙ
КІНЬ

Złowrogi podarunek;
rzecz groźna,
wyglądająca na
przydatną

Підступний
подарунок
ворогові

Historia

Історія

PRZEKROCZYĆ
RUBIKON –
ПЕРЕЙТИ
РУБІКОН

Podjąć nieodwracalną
decyzję

Робити рішучий крок,
приймаючи остаточне
рішення

Życie codzienne oraz dawne zwyczaje

Побут та давні звичаї

CIENKO PRZAŚĆ – ТОНКО ПРЯСТИ

Być w ciężkiej sytuacji materialnej; ciężko chorować

Мати матеріальні проблеми; важко хворіти

ПРЯСТИ НА ТОНКЕ

Być ciężko chorującym

Важко хворіти

Życie codzienne oraz dawne zwyczaje

Побут та давні звичаї

ZJEŚĆ Z KIMŚ BECZKĘ SOLI – З'ЇСТИ З КИМОСЬ ПУД СОЛІ

Bliska długotrwała przyjaźń lub głębokie poznanie kogoś

Тісна тривала дружба або глибоке знання когось

Wnioski

Висновки

- Idioma – niepodzielna kombinacja słów, której części nie można zmienić.
- Kiedyś one były swobodnymi kombinacjami słów, które nabrały specjalnego znaczenia.
- Język polski oraz ukraiński należą do słowiańskiej grupy języków, więc większość idiomów ma taką samą strukturę i znaczenie.
- Ich podobieństwo zależy od ich pochodzenia.
- Pewne wyrażenia mogą mieć różne znaczenia.
- Nie możemy tłumaczyć stałych wyrazów dosłownie.
- Ідіома – неподільна комбінація слів, частини якої не підлягають змін.
- Колись вони були вільними комбінаціями слів, які набули особливого значення.
- Польська та українська мови належать до слов'янської мовної групи, тому більшість ідіом має таке саме значення.
- Їхня схожість залежить від їхнього походження.
- Певні вирази можуть мати різне значення.
- Не можемо перекладати сталі вирази дослівно.

Dziękujemy za uwagę!

